

7/43585
o.k.129

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
İkili Siyasi İőler Genel M¼d¼rl¼Đ¼
(APGM)

Sayı : Z-75287791-610-32558327
Konu : Yazılı Soru Önergesi/
Sn.Abdulkadir Karaduman/7/43585

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 31.03.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-0801898 sayılı yazıları.

Konya Milletvekili Sayın Abdulkadir Karaduman'ın ilgede kayıtlı 7/43585 esas numaralı yazılı soru önergelerinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevl¼t ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(Z-75287791-610-32558327 sayılı yazının ekidir)

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ABDULKADİR KARADUMAN'IN 7/43585 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT**

SORU

Çin Dışışleri Bakanı Wang Yi'nin ÷lkemize gerçekleőtirdiėi ziyarette dair bir sosyal medya paylaőımı yapmıőtınız. *“Çin Dışışleri Bakanı Wang Yi ile diplomatik iliőkilerimizin 50. yıl dñnümünde ekonomik iş birliği potansiyelini ele aldık. Salgınla m¼cadele ve aőı konusunda iş birliğini ilerleteceğiz. Uygur T¼rklerine iliőkin hassasiyetimizi ve d¼ő¼ncelerimizi ilettik.”* İfadelerini kullandığınız paylaőımınızdaki bazı hususlar ile ilgili detaylar merak edilmektedir.

Bu bağlamda;

1. Çin Dışışleri Bakanı Wang Yi ile yapılan gñr¼őmede kendisine Uygur T¼rklerine iliőkin hangi hassasiyet ve d¼ő¼ncelerinizi ilettiniz?
2. Wang Yi'ye Uygur T¼rklerine iliőkin ilettiğiniz hassasiyet ve d¼ő¼ncelerinize karőılık aldığınız cevap nedir?
3. Bu ziyarette Wang Yi'ye Çin devletinin Uygur T¼rklerine yñnelik insanlık dıőı uygulamaları sorulmuő mudur? Bu uygulamalara son verilmesi gerektiği hususu ifade edilmiő midir?
4. Ziyaret esnasında T¼rkiye ile Çin devleti arasında yapılacağı sñylenen “suuların iadesi” anlaőması g¼ndeme gelmiő midir?
5. Ziyaret sonrasında Çin devletinin Uygur T¼rklerine yñnelik uygulamalarında bir deėiőiklik olacak mıdır? S¼reci takip ediyor musunuz?

CEVAP

7/34857 esas numaralı soru ÷nergenize verilen yanıtta da belirtildiği ÷zere, yabancı ÷lkelerdeki soydaő ve akrabalarımızın bulundukları ÷lkelerle işbirliği halinde, dil, din ve k¼lt¼rlerini muhafaza ederek, barış ve huzur içinde yaőamalarını s¼rd¼rmelerinin temini ÷lkemizin benimsediği milli bir politikadır.

Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Uygur T¼rkleri ile ilgili politikamız da bu çerçeve de y¼r¼t¼lmekte olup, soydaőlarımızın durumları Çin makamlarıyla her seviyede ele alınmaktadır.

Son olarak, Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) Devlet Konseyi Üyesi ve Dışışleri Bakanı Wang Yi'nin 24-26 Mart 2021 tarihlerinde ÷lkemize gerçekleőtirdiėi ziyarette de Uygur T¼rklerine iliőkin hassasiyetimizi ve tutumumuzu bir kez daha aktardım. Bu kapsamda, Uygur meselesinde ÷lkemizin özel konumunun altını çizerek, Uygur T¼rklerinin temel hak ve özg¼rl¼klerine atfettiğimiz önemi vurguladım. Uygur T¼rklerinin Çin'in eőit vatandaşları olarak özg¼rl¼k, huzur ve refah içinde yaőamalarını istediğimizi belirttim.

Konuyu ayrıca Birleőmiő Milletler baőtla olmak ÷zere uluslararası ve bölgesel platformlarda g¼ndeme getirmekte ve yakından takip etmekteyiz. 6 Ekim 2020 tarihinde BM 75. Genel Kurulu kapsamında gerçekleőtirilen Sosyal, K¼lt¼rel ve İnsani İőlerden sorumlu III. Komite toplantısında Daimi Temsilcililiėimiz tarafından yapılan ulusal beyanda gñr¼őlerimiz ve yukarıda kayıtlı beklenti ve hassasiyetlerimiz vurgulanmıőtı. 22 őubat 2021'de BM İnsan Hakları Konseyi'nde yaptığım konuşmada da konuya iliőkin gñr¼őlerimizi ve Çin'den őeffaflık beklentimizi açıkça vurguladım.

Yine, 27-28 Kasım 2020 tarihlerinde Niamey’de düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı Dışışleri Bakanları Toplantısı’nda yaptığım konuşmada da beklenti ve hassasiyetlerimizin altını çizdim ve İslam Dünyası’na çağrıda bulundum.

Uygur Türkleri’nin barış, huzur ve refah içinde yaşamlarını sürdürmeleri yegane arzumuzdur. Ülkemizin bu meseleye yönelik duyarlı ve kararlı tutumunun da etkisiyle, Çin’in yaptığı davet üzerine, ülkemizden Sincan Uygur Özerk Bölgesi’ne bir heyet gönderilmesi gündemdedir. Salgın koşullarının el verdiği ilk fırsatta gerçekleştirmeyi istediğimiz bu ziyaretle ilgili çalışmalarımız sürmektedir.

Öte yandan, ülkemizin 32 ülkeyle suçluların iadesi ya da adli iş birliği anlaşmaları bulunmaktadır. ÇHC ile yapılan anlaşma da uluslararası hukuka uygun olarak düzenlenen suçluların iadesine yönelik olağan bir anlaşmadır. Bu tür anlaşmalarda otomatik iade öngörülmemekte ve iadenin reddedilmesi nedenleri açıkça düzenlenmektedir. Anlaşmanın 3. ve 4. maddesinde gerekli güvenceler mevcut olup, siyasi suç olması, kişiye sığınma hakkı verilmiş olması, iadesi istenenin vatandaş olması, kişinin ırkı, cinsiyeti, dini, uyruğu veya siyasi görüşü nedeniyle yargılanması veya cezalandırılması amacıyla iadesinin istendiğine veya yargılama sırasında kişiye bu sebeplerden dolayı önyargılı yaklaşılacağına dair sağlam gerekçelerin olması gibi zorunlu ret gerekçeleri açıkça sıralanmıştır. TBMM’de onay sürecinde bulunan bu anlaşmayı onaylayıp onaylamamak, diğer her türlü anlaşmada olduğu gibi, Yüce Meclisimizin takdirindedir.